

Berg en Dal, 30 december 2020, Rolia Wiggelinkhuijsen

Toelichting:

In de A5H wordt een pilot uitgevoerd met druk drainage en verhoogd slootwaterpeil. In deze pilot willen we weten of dit verhoogde slootwaterpeil gevolgen heeft. Gevolgen voor de natuurwaarde, maar ook de gevolgen voor de grasopbrengst. Een belangrijk indicator voor de voedselvoorziening in de melkveehouderij.

De WUR voert daarom een nulmeting uit in november 2020 en voorjaar 2021 en als indicator gebruiken zij ook de plantensoorten die ze tegenkomen. Na drie jaar zullen we een eindmeting doen om te kijken of er veranderingen hebben plaatsgevonden in de grasopbrengst maar ook in de soortenrijkdom van de kruiden. De uitkomst van deze najaarsmeting staat op de site. In deze uitkomst is nadrukkelijk ook ruimte gemaakt voor de plantensoorten die men bij de meting is tegen gekomen.

Inleiding onderdeel kruiden:

(Deze inleiding is tot stand gekomen in samenwerking met de WUR. De najaars opnames zijn uitgevoerd door de WUR in de persoon van Henk Schilder. Hij zal ook de voorjaarsmeting 2021 doen) Aan de hand van de mate, waarin droogte en/of vochtindicatoren in de graslandvegetatie voorkomen kan de vochtvoorzieningstoestand worden vastgesteld.

Droogte-indicatoren zijn; veldbeemdgras, gewoon struisgras, duizendblad, zachte ooievaarsbek, gewoon biggenkruid.

Vochtindicatoren zijn; geknikte vossenstaart, mannagrass, rietgras, liesgras, zeggensoorten, egelboterbloem, dotterbloem.

Daarnaast is uit de literatuur bekend dat een lagere bemesting (minder voedselrijk) zal leiden tot meer soorten en meer bloemrijke graslandvegetaties. Daarentegen leidt een hogere bemesting en een daarmee gepaard gaand intensief gebruik tot eenzijdige en soortenarme vegetaties met een lage floristische waarde.

Het aantal kruiden dat je ziet heeft o.a ook te maken met het tijdstip van beoordelen. In de maanden april en mei (de voorjaarsmeting) vind je in het algemeen meer kruiden dan in het najaar.

Ook de leeftijd van het grasland speelt een rol. En na een periode van extreme droogte heb je vaak ook meer kruiden (pionierskruiden), doordat die de open plekken opvullen.

Overzicht van plantensoorten in relatie tot voedselrijkheid en droge/natte omstandigheden. Door het herkennen van plantensoorten kunnen wij dus iets zeggen over de voedselrijkheid en de vochtomstandigheden en omgekeerd kunnen wij door het waarnemen van bepaalde plantensoorten iets zeggen over de voedselrijkheid en vochtigheid van het grasland.

We onderscheiden daarbij 8 typologieën:

1. Plantensoorten van zeer voedselrijke graslanden onder droge tot vochtige omstandigheden zijn; Engels raaigras, straatgras, kropbaar, grote vossenstaart.
2. Plantensoorten van zeer voedselrijke graslanden onder natte omstandigheden zijn; geknikte vossenstaart, mannagrass, liesgras, rietgras, moeraskers.
3. Plantensoorten van voedselrijke graslanden onder droge tot vochtige omstandigheden zijn; timotheegrass, kweek, glanshaver, witte klaver, gewone hoornbloem, zachte ooievaarsbek, scherpe boterbloem, herfstleeuwentand, rode klaver, hondsdrif.
4. Plantensoorten van voedselrijke graslanden onder natte omstandigheden zijn; beemdlangbloem, ruw beemdgras, fioringrass, gestreepte witbol, kruipende boterbloem, dotterbloem, gewone waterbies, pinksterbloem.
5. Plantensoorten van matig voedselrijk tot arme graslanden zijn onder vochtig tot droge omstandigheden; veldbeemdgras, gewoon struisgras, reukgras, goudhaver, zachte dravik,

duizendblad, schapenzuring, kleine klaver, smalle weegbree, margriet, gewone ereprijs, muizenootje, gewone veldbies, gewoon biggenkruid.

6. Plantensoorten van matig voedselrijke tot arme graslanden onder natte omstandigheden zijn; hennegras, echte koekoeksbloem, scherpe zegge, tweerijige zegge, kale jonker, grote ratelaar, egelboterbloem, gewone brunel, moerasrolklaver, veldzuring, pitrus.
7. Plantensoorten van voedselarme graslanden onder droog tot vochtige omstandigheden zijn; borstelgras, schapengras, blauwe knoop.
8. Plantensoorten van voedselarme graslanden onder natte omstandigheden; kruipend struisgras, tormentil, blauwe zegge, zwarte zegge.

Dit alles is nog eens samengevat in een excel sheet. Tot zover de toelichting bij de nulmeting.

Plantensoort?	Voedselrijkdom en vochtvoorziening van het grasland
	1. zeer voedselrijk grasland en droog tot vochtige omstandigheden
engels raaigras	
straatgras	
kropaar	
grote vossenstaart	
	2. zeer voedselrijk grasland en natte omstandigheden
geknikte vossenstaart	
mannagrass	
liesgras	
rietgras	
moeraskers	
	3. voedselrijk grasland en droog-vochtig omstandigheden
timotheegrass	
kweek	
glanshaver	
witte klaver	
gewone hoornbloem	
zachte ooievaarsbek	
scherpe boterbloem	
herfstleuwentand	
rode klaver	
hondsdraf	
	4. voedselrijk grasland en natte omstandigheden
beemdlangbloem	
ruw beemdgras	

fioringras	
gestreepte witbol	
kruipe boterbloem	
dotterbloem	
gewone waterbies	
pinksterbloem	
	5. matig voedselrijk grasland en vochtig tot droge omstandigheden
veldbeemgras	
gewoon struisgras	
reukgras	
goudhaver	
zachte dravik	
duizendblad	
schapenzuring	
kleine klaver	
smalle weegbree	
margriet	
gewone ereprijs	
muizenootje	
gewone veldbies	
gewoon biggenkruid	
	6. matig voedselrijk grasland en natte omstandigheden
hennegras	
echte koekoeksbloem	
scherpe zegge	
kale jonker	
tweerijige zegge	
grote ratelaar	
gewone brunel	
moerasrolklaver	
veldzuring	
pitrus	
	7. voedselarm grasland/droog tot vochtige omstandigheden
borstelgras	
schapengras	
blauweknoop	

	8. voedselarme graslanden/natte omstandigheden
kruipend struisgras	
tormentil	
blauwe zegge	
zwarte zegge	

Wat kunnen we voor maatregelen nemen om de natuurwaarde te verhogen?

- * lage bemesting,
- * beheersmaatregelen:
  - * niet maaien voor 15 juni
  - * gefaseerd maaien
  - * planten tot bloei laten komen voor voedsel voor insecten
  - * meer beweiden
- * en met name 's zomers een hoog slootwaterpeil

Wat kunnen we voor maatregelen nemen om grasopbrengst/voederwinning te verhogen?

- * meer bemesten
- * vaak maaien
- * ontwateren
- * niet beweiden

Deze schijnbare tegenstelling is onderdeel van het gesprek over Druk Drainage en verhoogd slootwaterpeil. En zijn uiteraard daarmee ook onderdeel van de maatschappelijk discussie hierover.